

Uitstel nieuwe pensioenstelsel zorgt voor ontevreden reacties

Men was er al bang voor (zie voorop de vorige Nieuwsbrief), nu is het een feit: in mei zag minister Koolmees van Sociale Zaken zich genoodzaakt de invoering van het nieuwe pensioenstelsel met een jaar uit te stellen. De datum van uiterlijke invoering wordt daarmee 1 januari 2027.

Sinds vorig najaar was aan het conceptwetsvoorstel gewerkt en in december werden alle belanghebbenden uitgenodigd daarover hun zegje te doen. Dat resulteerde maar liefst in meer dan achthonderd reacties, samen meer dan 1400 pagina's. De Pensioenfederatie, de koepel van pensioenfondsen, heeft een document van 300 pagina's ingediend, meer dan de memorie van toelichting en de wetsar-

tikelen bij elkaar. Ook Pensioenfonds PGB heeft gereageerd, "omdat er voor [ons fonds] en vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers in de aangesloten bedrijfstakken (sociale partners) best wel wat onduidelijkheden waren", zo staat op de website.

Niet meer haalbaar

De minister liet weten dat "alle inbreng zorgvuldig bekeken en gewo-

gen [wordt]. Gezien de complexe materie en de benodigde afstemming met betrokken partijen als sociale partners, pensioenuitvoerders en toezichthouders kost dit op een aantal onderdelen meer tijd dan vooraf ingeschat." Vanaf juni moeten ook de gebruikelijke beoordelingen en adviezen aangevraagd en verwerkt worden, bijvoorbeeld aan de Belastingdienst of de voorgestelde maatregelen uitvoerbaar zijn. Dat is na alle perikelen over de toeslagen zeker van belang. Maar ook het College voor de Rechten van de Mens en de Raad voor de Rechtspraak wordt om advies gevraagd. Koolmees acht de beoogde invoeringsdatum van de wet op 1 januari 2022 niet meer haalbaar, en "acht inwerkingtreding van het nieuwe pensioenstelsel uiterlijk per 1 januari 2023 realistisch". Hij hoopt dat onderdelen van de wet misschien eerder van kracht kunnen worden. Bovendien wil de minister de betrokken organisaties alvast informeren over te verwachten wijzigingen zodat zij zo min mogelijk vertraging oplopen bij hun voorbereidende werkzaamheden. Daarvoor wordt een informatieplatform ingericht. De pensioenfondsen willen ook de vaart erin houden, zie *inzet*.

Vooruitzichten onzeker

Pensioenfondsen hebben bezorgd gereageerd over het uitstel. Knelpunt is vooral dat zij met het huidige stelsel gebonden blijven aan de rekenrente. Die is de laatste tijd hoger geworden (zie elders in dit nummer), maar dat zegt niets over de komende jaren. De vooruitzichten blijven dus onzeker, zo liet Corien Wortmann van ambtenarenpensioenfonds ABP weten: "Pen-

"Geen nieuwe wijzigingen pensioen-akkoord"

Pensioenfondsen hebben de Tweede Kamer opgeroepen geen nieuwe wijzigingen toe te voegen aan het pensioenakkoord. Het Centraal Planbureau (CPB) had namelijk begin mei de suggestie gedaan om meer flexibiliteit in het pensioenstelsel toe te laten, bijvoorbeeld om bij grote overwaarde van het eigen huis een lagere pensioenopbouw toe te staan. De Pensioenfederatie had al inhoudelijke kritiek geuit op de voorstellen van het CPB, maar wijst er daarnaast met name op dat aanpassing van het pensioenakkoord tot uitstel kan leiden. Voorzitter José Meijer zegt in het FD, "Laten we nu het pensioenakkoord respecteren en gaan uitvoeren, en niet tussentijds nog allerlei wijzigingen doorvoeren. We moeten er toch niet aan denken dat je een onderhandelingsproces van tien jaar in de formatie nog eens dunnetjes over gaat doen".

sioenverhoging blijft uit zicht en ook de kans op verlaging van pensioen in de komende jaren blijft reëel".

De Koepel Gepensioneerden heeft samen met de ANBO en KBO-PCOB meteen een persbericht rondgestuurd toen het uitstel eind april uitlekte. Ze vinden dat minister Koolmees snel een beter perspectief moet bieden op hoger pensioen. "Een hoger pensioen raakt verder uit beeld nu er uitstel komt voor de invoer van het nieuwe stelsel. Miljoenen gepensioneerden dreigen daardoor nog langer koop-

vervolg pag.2 >

Pensioenfondsen willen vaart erin houden

Ondanks de vertraging in het wettelijke proces blijven veel pensioenfondsen zich richten op de oorspronkelijke datum om de nieuwe regelingen uit te voeren. Ook Pensioenfonds PGB wil samen met sociale partners tempo blijven maken. Op de website staat te lezen dat "activiteiten om werknemers, werkgevers, gepensioneerd en hun vertegenwoordigers bij de overgang naar het nieuwe stelsel te betrekken worden voortgezet, ook al blijft het voorlopig nog onduidelijk hoe de wet er straks precies uit ziet." Grote fondsen als ABP en PFZW willen hetzelfde, en het is ook het uitgangspunt van de Pensioenfederatie om "te blijven streven naar de invoeringsdatum van 1 januari 2026". De federatie hoopt daarom dat de Tweede Kamer de wetgeving

zo snel mogelijk behandelt, zodat fondsen begin 2022 weten waar zij aan toe zijn. Een lange formatie kan dan roet in het eten gooien.

Maar de herziening van het pensioenstelsel is een flinke uitdaging. Verandering van de regelingen betekent een grote aanpassing van de administratie, met het bijbehorende IT-werk dat op tijd gedaan moet zijn, zonder veel marge voor fouten. In het bijzonder geldt dat voor PGB dat voor veel bedrijven en sectoren het pensioen beheert. Vooral het zogenoemde invaren van oude rechten naar het nieuwe stelsel wordt een fikse klus, waarbij vertegenwoordigers van de aangesloten bedrijven, vakbonden en gepensioneerden inspraak hebben via het verantwoordingsorgaan.

IN DIT NUMMER

Elsevier deal met University of California	2	Wat vindt u daar nou van ?	5
Opmerkelijke stijging (reken)rente	3	Een terugblik deel2 van Willeke	6
Contactloos pinnen populairder	3	Lausanne	7
Op bezoek bij Herman Engelen	4	Meer mensen met pensioen	8



> vervolg van pag.1

kracht te verliezen." De organisaties vinden dat zo ook het draagvlak voor vernieuwing steeds verder onder druk komt te staan. Ze hebben de minister nog eens op het hart gedrukt dat de huidige generatie gepensioneerden niets aan een nieuw stelsel heeft als hij de overgangperiode niet beter regelt. Vertraging van invoering verlengt deze zorgen. In mei riepen zij "de minister, en de Tweede Kamer, dan ook op eerdere verhoging (indexatie) van pensioenen mogelijk te maken en zo de bij het afsluiten van het pensioenakkoord gedane belofte van een 'koopkrachtig pensioen' na te komen".

Ook de VVG-PGB liet bij monde van de voorzitter van zich horen. In de gemiddelde nieuwsbrief van mei schreef Jos van Rijsingen dat "het minstens tot 2027 duurt voordat wij gepensioneerden

de vruchten kunnen plukken van het nieuwe stelsel. 'Vruchten plukken' bedoel ik letterlijk, namelijk indexeren." Vakbond CNV liet zich in vergelijkbare bewoordingen uit, pensioenonderhandelaar Patrick Fey noemt de vertraging "een stevige tegenvaller voor veel gepensioneerden".

Teken aan de wand?

Het spreekt vanzelf dat alle partijen inclusief de minister hoopvol zijn over een goede afloop. Maar als je er wat cynischer tegenaan kijkt, kun je dit zoveelste uitstel zien als een teken aan de wand. Er wordt al sinds 2011 gepraat over een nieuw stelsel en het pensioenakkoord kwam eindelijk in 2019 tot stand. Daarna moesten de details ervan worden uitgewerkt, en dat gaat nu echt van start. Wat is de kans dat het daarbij toch weer misgaat, door onenigheid over de uitwerking?

Elsevier sluit alsnog deal met University of California

Nadat in 2019 de onderhandelingen tussen Elsevier en de University of California (UC) waren mislukt (zie de Nieuwsbrief van maart 2019), hebben nieuwe gesprekken twee jaar later wel tot resultaat geleid. Destijds ketste een deal na lang onderhandelen af omdat UC alle publicaties tegen betaling onmiddellijk publiek beschikbaar wou maken, maar Elsevier vasthield aan een periode van 12 maanden wachttijd.

Met de overeenkomst met een looptijd van vier jaar heeft UC in feite voor elkaar gekregen waar zij op uit was. Het betekent ook een verschuiving in het standpunt van Elsevier over open access. Dit kan te maken hebben met het aantreden van Kumsal Bayazit als CEO van Elsevier. Zij hield eind 2019 een toespraak die in de universitaire wereld gezien werd als een teken van flexibiliteit. Andere uitgeverijen hadden al eerder hun koers verlegd. Eerder dat jaar had bijvoorbeeld Springer Nature een grote overeenkomst afgesloten met een consortium van Duitse instituten (Project DEAL).

De positie van UC was na het breken van de deal vrij sterk. De tien aangesloten universiteiten zoals die van Berkeley, Los Angeles en San Diego, waar jaarlijks 50.000 tijdschriftartike-

len worden geproduceerd, vertegenwoordigen 10% van de Amerikaanse output. De UC werkt met tijdelijke oplossingen sinds zij geen toegang meer had tot de tijdschriften uit Elseviers pakket. De universiteit nam een abonnement op een afgeslankt portfolio van tijdschriften, verkreeg artikelen via interbibliothecair leenverkeer en maakte gebruik van online tools om gratis versies van artikelen te vinden. Maar als langetermijnstrategie geeft de UC de voorkeur aan open access-publiceren omdat dat "betaalmuren vermijdt en de verspreiding van wetenschappelijke resultaten en de vooruitgang van de wetenschap bevordert".

Met de deal kunnen docenten en studenten van de UC artikelen lezen in bijna alle meer dan 2600 tijdschriften van Elsevier. Auteurs kunnen artike-



COMMENTAAR

Nu de versoepelingen elkaar in hoog tempo opvolgen lijkt er net zo'n optimistische stemming te ontstaan als vorige zomer. Toen leek het even of er geen restricties meer golden. Ook het VGEO-bestuur kon begin juli vorig jaar gewoon bijeenkomen in Hummelo voor de jaarlijkse vergadering met aansluitend diner. Weliswaar zonder handen te schudden en met afstand houden, maar ook zonder mondkapjes.

Dit jaar zal de situatie na de zomer waarschijnlijk anders gaan verlopen vanwege het sterk stijgende aantal vaccinaties. Afgaand op de landelijke cijfers voor 65-plussers van het RIVM, ligt het percentage van onze leden die volledig gevaccineerd zijn dezer dagen waarschijnlijk boven de 70. Het lijkt zelfs haalbaar dat vóór september iedereen een tweede prik heeft gehad.

Dat maakt het misschien enigszins wrang dat we eind augustus voor de tweede maal niet ons jaarlijkse Dagje Uit kunnen houden. Maar onze leden een beetje kennende zullen de meeste er begrip voor kunnen opbrengen dat het bestuur niet kan afwijken van de in het voorjaar genomen beslissing. We kunnen het in elk geval een beetje goedmaken met de ALV in het najaar - als er geen hele gekke dingen gebeuren met de delta- of een toekomstige epsilonvariant.

Dit nummer bevat vrij veel pensioen-gerelateerde informatie en besteedt daarnaast aandacht aan de rekenrente en de spaarrente. Misschien voor sommigen wat veel van het goede. Reacties over de inhoud zijn meer dan welkom, eventueel in de vorm van een ingezonden brief - zie het colofon onderaan deze pagina voor contactinformatie.

Ik wens alle lezers een heerlijke zomer toe waarin we kunnen genieten van onze herwonnen vrijheid, en voor de jongere generaties hoop kunnen putten uit goede berichten over het herstel van de economie.

Jeroen Hogendorp

len publiceren via open access, ofwel gratis voor iedereen om te lezen, door een vergoeding per artikel te betalen. Elsevier verlaagt die open access-vergoedingen, en de UC zal haar auteurs subsidiëren.

Volgens UC zal het nieuwe contract haar bibliotheken 7 procent minder kosten dan het oude. In 2018 kostte het 11 miljoen dollar. Elsevier stelt daartegenover dat de totale uitgaven van de universiteit, inclusief geld van

externe financieringsbronnen, hoger kunnen zijn, afhankelijk van hoeveel artikelen via open access worden gepubliceerd. Elsevier verlaagt de open access-vergoedingen met 15 procent voor de meeste tijdschriften en met 10 procent voor de titels van *Cell Press* en *The Lancet*. Die vergoedingen bedragen gemiddeld ongeveer 2000 dollar exclusief eventuele kortingen en kunnen oplopen tot 9900 dollar voor publicatie in het prestigieuze *Cell*. De UC gaat haar auteurs steunen door >

HOOFDREDACTIE EN EINDREDACTIE: Jeroen Hogendorp

VORMGEVING: Jos Wachelder

BIJDRAGEN: Jan de Waal, Tom ten Hoop, Willeke Casteren van Cattenburch.

REDACTIEADRES: Rustenburgh 15, 1111 VD Diemen, Tel.: (06) 801 55 332

E-MAIL: redactie@vgeo.nl **WEBSITE:** www.vgeo.nl

VRAGEN OF MEDEDELINGEN? Als er veranderingen optreden, bijvoorbeeld door verhuizing of overlijden, kunt u dit kenbaar maken bij onze penningmeester Herman Engelen, Vechtensteinlaan 60, 3601 CL Maarssen. Tel: 0346-566350

E-mail: penningmeester@vgeo.nl

Voor zaken betreffende bestuur en organisatie kunt u contact opnemen met

Paul Klein, Thierensweg 15, 1411 EW Naarden. Tel: 035-5389607,

E-mail: pagklein@planet.nl

LIDMAATSCHAP EN CONTRIBUTIE VGEO-leden betalen jaarlijks € 14,- contributie.

Een vrijwillige verhoging van deze bedragen wordt zeer op prijs gesteld.

Contributie s.v.p. overmaken op ING-rekening NL27 INGB 0000 100 802.

t.n.v. Vereniging van Gepensioneerden Elsevier-Ondernemingen.

Nadere informatie Herman Engelen, e-mail: penningmeester@vgeo.nl

DE VOLGENDE NIEUWSBRIEF VERSCHIJNT SEPTEMBER 2021.

KOPIJ MOET UITERLIJK 27 AUGUSTUS BINNEN ZIJN.

ELSEVIER SENIOREN NIEUWSBRIEF
ES NIEUWSBRIEF

Opmerkelijke stijging (reken)rente

Sinds begin dit jaar is de rente voor langere looptijden opvallend gestegen. Was het rendement op tienjarige leningen van de Nederlandse staat in januari nog 0,5 procent negatief, in mei werd het voor het eerst sinds 2019 weer positief (afgezien van een korte periode in maart vorig jaar toen de economie een klap kreeg door corona).

Sindsdien is het niveau weer wat teruggezakt (zie grafiek), maar de stijging was des te opmerkelijker omdat de Europese Centrale Bank (ECB) gewoon is doorgeslagen met opkopen van obligaties om de gevolgen van de pandemie voor de economie te dempen. Dat is met de bedoeling de inflatie omhoog te krijgen, maar heeft normaal gesproken ook een neerwaarts effect op de rente. Vooral landen als Italië hebben daar baat bij omdat ze tegen een lager tarief geld kunnen lenen.

Stimuleringspakket

Voor een oorzaak van de rentestijging wordt eerst naar de Verenigde Staten gekeken. Daar heeft president Biden een gigantisch stimuleringspakket aangekondigd dat duizenden miljarden zal gaan kosten. Het geld moet uit belastingverhogingen komen maar het meeste zal geleend moeten worden. Om de leningen aantrekkelijk te maken, moet een hogere rentevergoeding geboden worden. Dat trekt ook de rente in Europa omhoog. Bovendien staan ook hier investeringsplannen op stapel (het Europees Herstelfonds) en moeten

landen meer lenen om de economie overeind te houden. In Nederland zal de staatschuld stijgen van minder dan 50 naar meer dan 60 procent van het BBP, daarvoor moeten tientallen miljarden extra geleend worden.

Kanttekeningen

Een tweede oorzaak is angst voor inflatie. Het stimuleringspakket in de VS kan de economie zover aanjagen dat er oververhitting kan ontstaan. Op jaarbasis is de inflatie daar in mei op 5 procent uitgekomen. Via de handel kan die doorwerken naar Europa, waar overigens de economie begint aan te trekken nu veel landen versoepelingen van de coronamaatregelen doorvoeren. Afgelopen tijd is daarnaast een sterke stijging van de grondstoffenprijzen te zien. Die kan doorwerken in de prijs van producten. Er zijn wel kanttekeningen bij te plaatsen. Bij berekening op jaarbasis wordt gekeken naar dezelfde periode vorig jaar. Toen was de inflatie juist erg laag omdat net de coronacrisis begon. Zowel centrale bank van de VS als de ECB verwacht dat de stijging van de inflatie een tijde-



lijk fenomeen is en in volgende jaren niet zo hard zal toenemen. Daarbij is de wens wel vader van de gedachte. Als zij hun opkoopprogramma's moeten afbouwen en de rente laten stijgen om de inflatie te beteugelen, zou dat het broze herstel van de economie meteen weer tenietdoen. Bovendien gaan dan de hogere rentelasten van overheden flink pijn doen.

Goed nieuws

Voor de pensioenfondsen is de rentestijging goed nieuws. Hun dekkingsgraden zijn flink verbeterd omdat de rekenrente ook omhoog is gegaan. De dekkingsgraad van ons Pensioenfonds PGB was eind mei 102,3 procent, de actuele dekkingsgraad (die niet gemiddeld wordt over 12 maanden) zelfs 112,2. Bij andere fondsen is dezelfde trend zichtbaar. Dat is speciaal van belang in de overgangsfase naar het

nieuwe pensioenstelsel, omdat korten niet hoeft onder de 90 procent. Maar of de stijging doorzet naar 110 procent en indexering weer in zicht komt, is nog helemaal de vraag. Hoe de situatie over enkele jaren zal zijn als het nieuwe stelsel ingaat, is volledig ongewis. Maar hoe beter de dekkingsgraden er dan voorstaan, des te minder problemen bij het herverdelen van de pensioenrechten volgens de nieuwe regels, net als bij het verdelen van een grotere koek.

Spaarrente vrijwel nul

De rentestijging betreft niet de korte termijn. Banken betalen nog steeds aan de ECB om hun overtollige geld te daar stallen. Daardoor is de spaarrente nog steeds vrijwel nul en voor mensen met een meer dan een ton op de rekening zelfs negatief.

Zie *Wat vindt u daar nou van* op p. 5.

> de eerste 1000 dollar voor die vergoedingen te betalen. De rest moet uit andere bronnen komen, zoals federale subsidies. De universiteit zal zoals reeds gebruikelijk auteurs dekken die geen financiering kunnen vinden.

Het is nu afwachten of Elsevier meer van deze deals zal kunnen sluiten.

RELX verwacht normaal jaar

Ondanks de aanhoudende problemen bij de divisie Exhibitions, die nauwelijks vakbeurzen of congressen kan organiseren zolang reizen door corona beperkt blijft, verwacht RELX een tamelijk normaal jaar, te vergelijken met de tijd voor de pandemie. De drie andere divisies die samen 95 procent van de omzet leveren, zullen in 2021 naar verwachting goed presteren. In aanloop naar de jaarvergadering zag het bedrijf in een update een goede omzetgroei en vergelijkbare of sterkere toename van de winst.

Contactloos pinnen steeds populairder

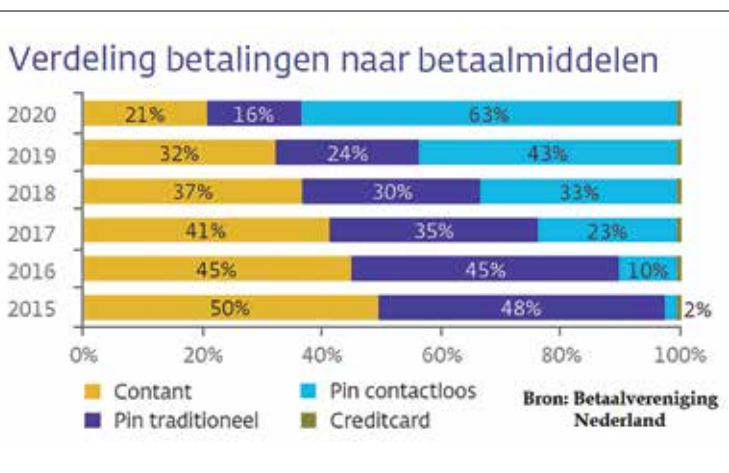
Vorig jaar werd maar liefst 63 procent van de betalingen aan de kassa met contactloos pinnen gedaan. Dat meldt Betaalvereniging Nederland. Het aandeel contante betalingen daalde naar 21 procent. De rest werd met klassiek pinnen gedaan, waarbij de pas in de betaalautomaat wordt gestoken en de pincode altijd verplicht is.

De oorzaak van deze stijging ligt voor de hand: corona. Met contactloos pinnen is meestal geen pincode nodig, dus hoeft je geen toetsen meer aan te raken. Banken hebben daarbij geholpen met tijdelijke limietverhogingen. Bovendien verzochten winkeliers bij de eerste lockdown om bij voorkeur niet contant te betalen. Dat zou besmetting met het virus bij het overhandigen van munten en briefpapier voorkomen. Overigens is de kans daarop erg klein volgens het RIVM.

Daarnaast maken steeds meer bedrijfstakingen contactloos betalen mogelijk, in het bijzonder de straat-

verkoop zoals op markten en bij frietkramen. Daar steeg het aandeel contactloos fors, van 18 naar 50 procent. Het aantal betalingen is vorig jaar afgenomen met 12 procent ten opzichte van 2019. Een verschuiving van aankopen in de winkel naar online shoppen speelt daarbij een rol. Het gemiddelde betaalde bedrag is gestegen, van 21,56 naar 24,04 euro. 75-plussers blijven niet achter. In

2019 betaalden zij in 43 procent van de gevallen aan de kassa door te pinnen, vorig jaar was dat gestegen naar 67 procent. Ook onderlinge betalingen, zoals aan de kleinkinderen, deden zij vaker elektronisch. Het gebruik van internet- of mobiel bankieren hiervoor nam toe van 13 naar 34 procent. De beperking van fysiek bezoek aan ouderen wegens de pandemie is hieraan niet vreemd.





Op bezoek bij... Herman Engelen

Per 22 april is Ger de Rooij opgevolgd door Herman Engelen als penningmeester van onze vereniging. De redactie ging telefonisch bij hem 'op bezoek'.

GOED DAT JE BEREID WAS PENNINGMEESTER TE WORDEN. HEB JE OPLEIDING OF ERVARING OP DAT GEBIED?

Geen opleiding, wel enige ervaring als penningmeester van mijn fietsclub. De omzet daarvan is wel veel kleiner en de administratie stelt niet zoveel voor. Maar van Ger heb ik de VGEO-administratie in Excel gekregen die bijna helemaal geautomatiseerd is zodat je het haast niet fout kan doen.

HEB JE AL IETS GEDAAN IN JE NIEUWE FUNCTIE?

Ik heb mezelf aangemeld bij de bank en ben bezig Ger uit te schrijven als gemachtigde. Onlangs kreeg ik de nieuwe lijst van de VVG-PGB die ik moet nalopen op mutaties om in ons bestand in te voeren.

WANNER BEN JE BIJ ELSEVIER GEKOMEN EN OP WELKE AFDELING?

Ik ben in februari 1979 begonnen bij EWU op de redactie Geo (aardwetenschappen). Ik had een advertentie gezien voor een bureauredacteur met achtergrond in geofysica, mijn bijvak bij wis- en natuurkunde. Dat vakgebied was toen nog klein en ik bleek de enige sollicitant. Daarnaast was affiniteit met boeken en tijdschriften, kennis van het Engels en oog voor detail van belang. In de begintijd waren we gewoon 'eigen baas', je runde je eigen boeken en tijdschriften. Collega's waren bijvoorbeeld Frans Koning, Ruud Molthoff, Govert van Leeuwen, Simon Burgmans en Pim Barnasconi. Ik begon in de laagbouw op de Jan van Galenstraat. Daar gingen nog koffiejuffrouwen langs, en 's zomers kwam de ijscoman al bellend voor de deur. Het contact met andere redacties was beperkt, bijvoorbeeld met die van de Nohum. Ik herinner me dat Ton Boogers als coördinator van Productie en Redactie de verschillende redacties bij EWU liet vergelijken qua aantallen pagina's en bezetting van secretariaat. Wij liepen 1 op 7, dus één secretaresse op zeven bureauredacteurs, dat was het laagste van alle redacties. De acquisiteur kwam regelmatig met nieuwe titels, ik kreeg in 1980 bijvoorbeeld het

International Journal of Coal Geology, over steenkool, maar dat had in het begin nauwelijks manuscripten en kwam langzaam op gang.

WIE WAS JE EERSTE LEIDENDE OF LEERMEESTER?

Dat was Piet Hardorff, die heeft me ingewerkt. Hij is inmiddels in de negentig en lid van de VGEO. Vorig jaar ben ik tijdens een fietstocht nog bij hem langs geweest, we konden met mooi weer in de tuin zitten. Piet had een groot tijdschrift, *Tectonophysics*, en ik begon met de special issues daarvan. Na een maand of vier ging hij echter door zijn knie en kon ik het hele journal gaan doen, in samenwerking met onze secretaresse Paulien van Hooff. Ja, dat klinkt wel als een sprong in het diepe maar het ging best, het werk lag me wel anders had ik er niet zo lang gezeten. Ik dacht ook, Piet is aan het revalideren, dus gewoon mouwen opstropen en aan de slag. Even later kreeg ik ook mijn eerste gezette boek te doen, een grote doos met mappen en aparte enveloppen met foto's en figuren. Bij ons zaten er vaak kokers met lijntekeningen op A1- of A0-formaat bij. Het was: begin maar, maak er maar een boek van. Daar kwam wel wat bij kijken, in samenwerking met de auteur die de proeven moest corrigeren. Publicatie kon zo 18 tot 24 maanden duren, maar dat was niet zo'n probleem want snelheid stond minder voorop dan bij chemie of natuurkunde bijvoorbeeld. Destijds werd er nog veel in lood gezet, later kwam daar *camera ready copy* bij. Uiteindelijk heb ik naast tijdschriften zo'n 90 boeken gedaan.

HOE HEB JE DE LATERE REORGANISATIES ERVAREN?

Eind jaren tachtig kwam er een soort pagina-stop bij Geo. Men wou de drie vestigingen in Nederland, Ierland en de VS even groot laten worden, voor spreiding van risico's. Omdat wij toch de meeste groei hadden, gingen er steeds journals naar de andere locaties. In feite hadden we een personeelstop. Het aantal pagina's per redacteur ging ook steeds omhoog. In de jaren negentig werd de issue



manager geïntroduceerd en kwam het onderscheid tussen de redacties te vervallen. In die tijd werd Henk van der Rijst uitgever bij Earth Sciences. We waren inmiddels verhuisd naar gebouw Overmolen waar ook de tekenkamers bij elkaar werden gevoegd. De redactie kwam los van acquisitie te staan en werd eigenlijk onderdeel van productie. We mochten ons niet meer inhoudelijk bezighouden met de tekst, daar was de auteur alleen voor verantwoordelijk. We werden een soort procesmanager, zorgen dat de tijdschriftnummers op tijd uitkwamen. Dat was wel eens moeilijk, als getrainde redacteur heb je een speciaal oog voor tekstfouten, die springen eruit, maar die moest je zo laten.

KON JE HET ZO TOT JE PENSOEN VOLHOUDEN?

Er moesten steeds meer mensen uit. Hele secties werden soms verkocht, bijvoorbeeld Social Sciences, en de mensen die zich daarmee bezighielden moesten afvloeien. Ik ben steeds de dans ontsprongen, op basis van anciënniteit zat ik bij de groep die kon blijven. Ook was Geo moeilijk uit te besteden want vrij ingewikkeld, speciaal met uitslaande vellen - er zaten in een issue soms wel 7 of meer uitslaanders van vier of nog meer pagina's, die maar op een beperkt aantal plaatsen ingebonden konden worden vanwege de katernen. Ze moesten ook op een juiste manier gevouwen worden zodat bij het snijden geen

losse blaadjes zouden ontstaan. Het edele handwerk, dat vond ik wel heel leuk. De reorganisaties gingen steeds door en vanaf 2010 werden de Geotitels uitgeplaatst, als laatste mijn favoriet, het *Journal of Volcanology and Geothermal Research*. Daarna kreeg ik allemaal *Current Opinion* tijdschriften. Die werden toen opgezet voor heel snelle publicatie op allerlei gebied. Ook bijvoorbeeld *Current Virology*, daarbij kreeg ik te maken met Editor-in-Chief Ab Osterhaus en zijn opvolger Marion Koopmans die nu zo in het nieuws zijn. Op zeker moment moest in mijn leeftijdsgroep de helft eruit en zat ik net aan de 'verkeerde' kant. Maar George Vleeming besloot met de VUT te gaan en ik schoof naar de goede kant, met dank aan George.

HAD JE NEVENACTIVITEITEN TIJDENS JE WERK?

Dat was de ondernemingsraad waar ik vanaf 1998 lid was tot 2008. We beoordeelden bijvoorbeeld de verhuizing in 2004 naar het Millenniumgebouw aan de Radarweg. Maar belangrijker waren de grote reorganisaties die we op ons bordje kregen. Wegens de bedrijfseconomische argumenten vanuit Londen voor uitbesteden van afdelingen als productie, fulfilment en bureauredactie konden we onze goedkeuring niet onthouden. Wij richtten ons op het sociaal plan met het project "Van werk naar werk". De vakbonden zaten mee aan tafel en hadden eigenlijk de doorslaggevende stem, hoewel weinig

werknemers lid van de bond waren - minder dan 10 procent, voorname-lijk bij productie door hun grafische achtergrond.

WANNEER GING JE MET PENSI- OEN EN HOE BEVIEL DAT?

Dat was in oktober 2015. Ik kon geen gebruik meer maken van de VUT. Daar had ik al die tijd premie voor be- taald maar zelf viel ik buiten de boot. Maar ik heb ook gekeken of ik juist langer kon doorwerken zodat mijn vrouw eerder kon stoppen. Dat was echter niet gewenst, mijn werkzaam- heden konden veel goedkoper in In- dia gedaan worden. Het pensioen be- valt prima, ik heb mijn hobby's zoals tennis en tuinieren. Ik zing in een ge- mengd koor klassieke liederen en doe al ruim 20 jaar vrijwilligerswerk bij de Openbare Bibliotheek hier in Maars- sen. Ook ben ik lid van een fietsclub en als er tijd is, doe ik stamboom- onderzoek naar mijn voorouders.

BEN JE METEEN LID VAN DE VGEO GEWORDEN?

Ja, ik zag dat ik in december van 2015 vermeld sta als nieuw lid. Sindsdien ga ik ook elk jaar naar de ledenver- gadering en het dagje uit, tenzij onze vakantie in de weg zit. Afgezien daarvan heb ik af en toe contact met oud-collega's zoals genoemde Piet Hardorff en Paulien van Hooff (nu Roskam).

50Plus niet meer in de Tweede Kamer

Sinds mei is 50Plus is alleen nog vertegenwoordigd in de Eerste Kamer (met twee zetels). In de Tweede Kamer is de partij verdwenen, omdat het enige verkozen Kamerlid, Liane den Haan, uit de fractie is gestapt. Sinds 2012 was 50Plus daar vertegenwoordigd.

Onrust en onenigheid waren bij 50Plus nooit uit beeld, maar wat er in april en mei gebeurde tart elke beschrijving. Vlak voor de verkiezing van een nieuw partijbestuur vlogen beschuldigingen tussen Den Haan en het bestuur over en weer. Zij zou eigengereid zijn en niet de partijstand- punten volgen, in het bijzonder over de AOW-leeftijd. Den Haan had het over een ziekmakende partijcultuur onder voorzitter Jan Nagel, waarbij zelfs haar lijsttrekkerschap nog in het geding kwam. Er was in haar woorden sprake van een "perma- nente opeenvolging van sabotage, pesterijen en intimidatie".

Je vraagt je af waarom Den Haan ooit de stap heeft genomen om af- scheid te nemen als directeur van de ANBO en zich bij de roerige oude- renpartij aan te sluiten. Zij vormt nu

de fractie Den Haan, als een van de inmiddels 19 partijen in de Tweede Kamer. Nagel noemde haar vertrek de "ultieme zetelroof".

Uit onderzoek van bureau Kantar blijkt dat een derde van de overge- bleven partijleden in maart niet eens op de eigen partij heeft gestemd. Van de kiezers die op 50Plus hebben gestemd staat een derde niet meer achter die keuze. Een echte achter- ban heeft de partij niet meer. Een kwart van de ondervraagden acht de kans klein of zeer klein voortaan nog op 50Plus te stemmen. Vrijwel niemand van de overige ondervraag- den geeft aan weer op de partij te zullen stemmen. "Daarmee wordt de electorale basis van 50Plus klein", zo laat Kantar weten.

Wat vindt u daar nou van?

Lage spaarrente

De heer Joost Friederich, Wijdenes

Dat stimuleert het sparen niet echt. Maar wat moet je anders, een oude sok is niet zo betrouwbaar. En beleg- gen, daar moet je ook maar zin in hebben. Ik heb mijn gedrag niet aangepast, ik zit het uit en zie het wel weer bijtrekken. Mijn jongste zoon is heel enthousiast over bitcoins, maar ik zie daar weinig in.

Mevrouw Antoinette Thomas, Diemen

Ik vind het niet reëel, je stalt je geld veilig weg en verwacht dat de bank het weer uitleent en daar rente over ontvangt. Gecombineerd met het feit dat ik over fictieve rente belasting moet betalen voor het geld dat ik bij de bank heb neergezet, dat vind ik niet kloppen. Maar ik ga daarom niet wat anders doen met mijn geld, je kan er toch niks aan veranderen. Misschien zou je iets meer kunnen aflossen op je hypotheek, maar dat zie ik ook weer niet zitten want dan kan ik niet meer bij dat geld. Beleggen heb ik ook geen zin in, want daar moet je best wel in thuis zijn en dat ben ik niet. Vroeger had ik een beleggingsverzekering in de tijd toen het net misging dus ik heb er geen vertrouwen in.

Mevrouw A.J.M. Sent-Huibers, Silvolde

Daar heb ik in zekere mate wel last van. Dan heb je een paar centjes en je teert er eerder op in dan dat je wat krijgt. Maar ik ga niet beleggen, want ik weet niet goed wat daarmee aan moet, daar ben ik een leek in. Vroe- ger toen ik nog bij Reed Business werkte kon je perso- neelsobligaties kopen, dat heb ik wel gedaan. Dat was altijd nog wel leuk, maar daar is het bij gebleven. Soms

beloven ze gouden bergen maar aan het eind van de rit krijg je mooi niks. Dat kan zelfs bij een gerenommeerde bank zijn, dat zie je wel bij het programma Kassa. Ik ben ook niet extra gaan sparen, want het lijkt of de boodschappen steeds duurder worden.

Mevrouw Yolanda Wiesemann, Amsterdam

Dat vind ik waardeloos. Je geld op de rekening brengt helemaal niets meer op. Je vraagt je soms af, waarom moet ik het eigenlijk nog op de bank zetten. Beleggen doe ik al, in obligaties van Elsevier. Die hebben wel met koersbewegingen te maken maar dat is een redelijk veilige belegging. Ik denk niet dat ik gekkere dingen ga doen. Ik vind het vervelend om de hele tijd met geld en dat soort dingen bezig te zijn, dat je dat steeds in de gaten moet houden. Dat is eigenlijk niks voor mij, en ik wil het ook niet aan de bank overlaten, dat is me een beetje te onrustig allemaal. Laat staan cryptomun- ten, dat is zeker niet aan mij besteed. Dat is meer een gokspelletje.

Mevrouw Jane Kuurman-Philpott, Lisse

Daar hebben we zeker last van maar je doet er niets aan. We gaan ook niets doen met aandelen of dat soort dingen op het ogenblik, omdat we net aan het verhui- zen zijn en wat anders aan ons hoofd hebben. Voorlo- pig zijn we even tevreden met de lage rente en kunnen later wel kijken wat we gaan doen.

De interviews zijn gehouden op 11 en 14 juni door Jeroen Hogendorp

Minister ziet problemen voor pensioen na 45 dienstjaren

In het kader van het pensioenakkoord is ook onderzoek verricht naar de mo- gelijkheid om na 45 dienstjaren met pensioen te kunnen gaan. Minister Koolmees heeft in een reactie op het onderzoek afwijzend gereageerd. Hij laat weten dat een generieke regeling "zowel juridisch als qua uitvoering zeer complex is".

Voor werknemers met zware beroep- en zou het een oplossing kunnen zijn omdat zij vaak vroeg beginnen met werken en minder mogelijkheden hebben om voor pensioen te sparen. Maar er zijn genoeg mensen in die categorie voor wie dat niet geldt. Ook zullen er door de verhoogde AOW- leeftijd meer werknemers zijn die 45 dienstjaren bereiken maar geen zwaar beroep hadden. Verder blijkt dat het gemiddelde arbeidsverleden en de startleeftijd van mensen met zwaar werk nauwelijks afwijken van andere werkenden. Een generieke maatregel zou dus velen bevoordelen die dat niet

per se nodig hebben, terwijl er miljard- den aan kosten mee gemoeid zijn.

Voor vrouwen zou er rekening moe- ten worden gehouden met het feit dat ze vaak in deeltijd werken met onderbrekingen in hun loopbaan. Maar dan moet onderscheid worden gemaakt naar geslacht, wat "juridisch zeer kwetsbaar" is. Wat de prakti- sche uitvoerbaarheid aangaat, is een groot probleem dat gegevens over het arbeidsverleden maar heel beperkt beschikbaar zijn. Het UWV heeft bij- voorbeeld gegevens die maximaal teruggaan tot 1998. Ook kijken naar wanneer iemand zijn opleiding vol- tooide stuit op problemen, omdat informatie over diploma's niet zover teruggaat. Je zou de bewijslast kun- nen omkeren, en burgers vragen naar hun documentatie. Maar slechts een beperkte groep zal die nog kunnen oplepen.

De vakbonden en partijen SP en PvdA hebben ontstemd gereageerd. Willem Noordman, bestuurder van FNV, vond de reactie van Koolmees niet accep- tabel. "We gaan de minister gewoon aan de gemaakte afspraken houden."

Elsevier: Spuistraat en Het Singel



Een terugblik, deel 2

In de zomer van 1958 kreeg Paula Krijgsman een ernstig ongeluk met de fiets, de voorvork brak en zij sloeg over het stuur. Ziekenhuisopname volgde maar voor verder herstel en revalidatie werd zij ondergebracht op de ziekenafdeling van het Oude Mannen- en Vrouwenhuis aan de Roetersstraat, waar Ineke Wagenaar en ik haar bezochten. Ook in die tijd was er dus al een tekort aan bedden. Paula was haast onherkenbaar door enorme bloeditstortingen die haar hoofd er vijfkantig deden uitzien. Gelukkig is het helemaal goed gekomen maar ze is maanden uit de roulatie geweest. Later vertelde ze smakelijk over haar verblijf aan de Roetersstraat waar bewoners haar kwamen bekijken en haar opbeurend toespraken. Ineke heeft voor haar waargenomen en was heel blij met eindelijk echt secretaressewerk voor Piet Bergmans (PB) in plaats van het uitwerken van de handgeschreven brieven van dr. Gaade. Toen Paula in september weer aan het werk mocht, was het feest voorbij. Ineke nam per 1 januari 1959 ontslag maar tot op heden zijn we nog steeds vriendinnen!

Al werd er regelmatig overgewerkt, we kwamen ook nogal eens te laat! Dat was Van den Brink een doorn in het oog. Ik herinner me nog goed de klopjacht op laatkomers. Ook ik werd wel eens bij PB op het matje geroepen. Bij zo'n gelegenheid vertelde hij dat zijn zoon Louk (LB) ook moeite had uit bed te komen en dat hij dan maar de dekens van bed trok. Een onverbeterlijke laatkomer was Henk Kramer die hele stunts uithaalde om aan Van den Brink te ontsnappen. Deze had zich namelijk verdekt op-

gesteld bij de entree om laatkomers in de kraag te vatten. Een geliefde uitwijkplaats was de fietsstalling bij de entree, waar Henk zich dan ophield tot Van den Brink weer was verdwenen. Ook PB stond laatkomers op te wachten boven bij de lift. Om ook aan deze controlepost te ontsnappen, kon je via de derde etage, waar Elseviers Weekblad huisde, de trap nemen om dan via de verkoopafdeling en het 'sleufje' - een verbindingsgangetje tussen twee ruimtes - te proberen ongezien je bureau te bereiken.

In de kamer van PB werden de maandelijkse stafvergaderingen gehouden. Door verdere aanwas van personeel in 1959 zoals dr. Marc Atkins, acquisitie chemie, Simon Heijn, verkoop advertising, Rachel Taylor, verkoop, Otto ter Haar, verkoop, Jan Krull, verslaglegging, werd deze locatie wel een beetje krap. Daarom werd besloten tot een pastorale stafvergadering, te houden ergens op de Veluwe. Onder leiding van mejuffrouw Krijgsman (na anderhalf jaar mocht ik eindelijk Paula zeggen) werd voor onze 'gang' een feestje gebouwd met koffie en gebak in de kamer van PB (zie foto).

Op een avond, net na half zes, was ik op weg om nog wat post bij LB ter tekening neer te leggen, toen er een stem uit het herentoilet klonk: "Juffrouw van Cattenburch, bent u dat?" "Ja meneer Bergmans". "Ik zit opgesloten, kunt u hulp halen?" In het voorbijgaan had ik gezien dat Jacques Remarque er nog was. Gelukkig had die een hamer en schroevendraaier, maar het was nog niet zo eenvoudig de scharnieren los te krijgen en de tijd drong want ... Louk had met nieuwe

Willeke Casteren van Cattenburch heeft herinneringen aan haar eerste jaren in dienst van Elsevier op schrift gesteld. Dit is de tweede aflevering.

vriendin Inge om 6 uur afgesproken in de hal van het Centraal Station. Door de gesloten deur vroeg hij mij of ik Inge kon opvangen als hij niet op tijd zou zijn bevrijd. "Ja natuurlijk, meneer Bergmans, dat spreekt vanzelf". Helaas was dit toch niet nodig omdat Jacques hem net op tijd bevrijdde - ik had haar graag willen ontmoeten.

Ik heb twee keer de moed kunnen opbrengen om PB om opslag te vragen. Behalve voor de heer Boogers werkte ik inmiddels ook voor LB en voor Simon Heijn, dus ik vond dat daar wel iets tegenover mocht staan. Met knikkende knieën naar binnen. PB haalde een klein opschriftboekje tevoorschijn en na serieuze raadpleging kwam dan het verlossende woord dat ik er wat bij kreeg.

Onze salarissen werden aan het eind van de maand contant uitbetaald door de heer Stier van de afdeling van de heer Bredius. Je moest tekenen voor ontvangst en dan werd je loonzakje aan je uitgereikt. Maar het gebeurde ook dat, als je even niet aanwezig was, het geldzakje op je bureau werd achtergelaten... Dit is bij mijn weten altijd goed afgelopen. Dat waren nog eens tijden!

Een jaarlijks terugkerende belangrijke gebeurtenis was natuurlijk de *Frankfurter Buchmesse* in oktober. We hadden daar een grote stand met een selectie van onze belangrijkste uitgaven en directie, verkoop en acquisitie gingen daar voor meer dan een week naar toe. Later ben ik ook een keer mee geweest, heel leerzaam.

Elsevier Publishing Company (EPC) groeide flink qua werknemers en projecten, en de interne verhuizingen waren niet van de lucht. Otto ter Haar was inmiddels als salesmanager toegevoegd en zat samen met LB en Simon Heijn in de kamer van Ton Boogers. Ton werd hoofd productie en schoof een kamer op. De heer Bulder met z'n luidruchtige ponsmachine, vertrok naar de Monnikenstraat. Zo kwam zijn kamer naast de sales vrij, waar ik een plaatsje vond, samen met Rachel, die sinds de zomer van 1959

bij ons werkte, op voorspraak van Juliette Bergmans, dochter van PB. Door de komst van Otto werd ook de omgang minder stijf. Toen ik wat brieven ter tekening kwam brengen, zei hij dat we elkaar maar moesten tutoyeren. "Hoe zal ik je dan noemen", zei ik. "Zeg maar Otto" was het antwoord.

Aan de groei van de EPC kwam geen eind. Rachel en ik werden alras verbannen naar het 'sleufje'. Iedere beschikbare plek moest worden benut en met z'n achten of negenen op een kamer was inmiddels al heel gewoon. Toen er op de vierde etage echt geen ruimte meer te benutten viel, werd aanvullende ruimte in de buurt gezocht en gevonden: er kwam een etage vrij in een herenhuis op Het Singel en de afdelingen verkoop en biochemie gingen verhuizen. Intussen werd een nieuw pand aan de rand van Amsterdam-West gebouwd om het hele Elsevierconcern in onder te brengen. De verhuizing naar Het Singel was dolle pret. Jacques Remarque had de leiding en liet niets aan het toeval over. Het leek wel een militaire operatie maar het werkte! De firma Dalemans Verhuizers deed toen haar intrede en was sindsdien niet meer weg te denken in het Elseviergebeuren.

Op Het Singel hebben we een enige tijd gehad. Prachtig oud gebouw met locatie praktisch naast veilinghuis De Zon. Op kijkdagen waren we daar natuurlijk tussen de middag te vinden. Helaas kwam na twee en een half jaar aan deze situatie een eind toen onze afdelingen in december 1962 als eerste moesten verhuizen naar het inmiddels bijna voltooide pand aan de Jan van Galenstraat. Wat was dat een toestand. We moesten maar zien dat we over planken het gebouw binnenkwamen, door een raam op de begane grond. Rondom het gebouw en de toekomstige entree was het nog één grote woestenij. Tot overmaat van ramp viel de winter vroeg in met enorm veel sneeuw. Er was nog niets te krijgen aan koffie of thee want het restaurant was nog verre van klaar. Om er iets aan te doen, had ik een elektrisch kookplaatje meegenomen en maakte daarop pannetjes instant erwtensoep klaar voor iedereen. Op een gegeven moment stormde Otto ter Haar binnen: "Oh God, Willeke, wat ben je aan het doen. Het hééle pand stinkt naar de erwtensoep en Van den Brink loopt beneden rond!" Alle ramen dus open en de sneeuwjacht woei naar binnen...

Reacties: fam.casteren@home.nl wordt vervolgd...

Zittend v.l.n.r. Annus Tauber, Mill Anton, Paula Krijgsman, staand: van der Nesse, Peter Limpens, Erna van Dijk, Henk Kramer, Rosaleen Burke.



Lausanne



Het was 1975 en zowel de divisie Nederlandstalige boeken (GNB) als die voor wetenschappelijke publicaties (ESP) zocht iemand die de relatie met de automatiseringsafdeling van de Holding ging onderhouden. Ik stapte over van de Holding naar de ESP. De keuze die ik had gemaakt om naar de ESP te gaan bleek een goede te zijn. Nog voor dat ik officieel in dienst was werd mij gevraagd of ik eens naar Lausanne wilde gaan om daar te praten over de automatisering die men daar voor ogen had.

Bij de automatiseringsafdeling van de Holding heerste de gedachte dat het een uitbreiding van hun werkzaamheden inhield, terwijl ik aanvoelde dat binnen de ESP en met name bij Tim Pöttker duidelijk het gevoel heerste dat zij het heft zelf meer in handen wilden krijgen. En dat laatste gevoel deelde ik.

Zo toog ik op een maandagmorgen in 1978 naar Schiphol, ontmoette daar Louk Bergmans en zijn vrouw Inge en gedrieën vlogen we naar Genève. In Lausanne dacht men erover een S140 minicomputer van Data General aan te schaffen en er vond een gesprek plaats met het bureau van monsieur Daoud dat de bijbehorende software voor het abonnementensysteem zou ontwikkelen. Ik had al snel door dat zij het *niet* doorhadden – een zwetende programmeur maakte ijverig aantekeningen, maar gaf er geen blijk van te weten hoe een abonnementenadministratie voor wetenschappelijke tijdschriften in elkaar zat. (Wat op zich begrijpelijk is, want het was complexer dan een abonnement op Elseviers Weekblad om maar wat te noemen.)

Hoe het in elkaar zat wist ik wel, met als gevolg dat na nog een bezoekje ik te horen kreeg dat het bureau bedankt werd voor zijn bijdrage en dat we het verder zelf wel zouden doen. Dus ging ik op basis van het Amsterdam-model aan de slag en inventariseerde hoe het Adressenbestand, het Titelbestand en het Abonnementenbestand in elkaar zaten. Straight forward en doelgericht – maar een programmeur die de programmeertaal Basic beheerste hadden we niet in huis, dus werd er een bij het softwarebureau Rendeck gehuurd. Barry Mence, de eigenaar van Rendeck waarmee ik goed contact had, kwam aanzetten met Alexander Wijman en samen gingen Sander en ik aan de slag om een en ander van de grond te tillen.

De vleugels werden uitgeslagen en goede contacten ontstonden tussen mij en verschillende medewerkers van Elsevier Sequoia, zoals Margot Stuve, Susan Malawski, Gulam Keshavjee, Eef Vogelenzang en uiteraard Louk Bergmans.

Ik overnachtte daar meestal in Hotel Oriënt, een statig wit gebouw aan de Avenue d'Ouchy die vanaf de Avenue de la Gare naar Ouchy aan het meer van Genève loopt. Meerdere bezoeken heb ik daar gebracht samen met Sander Wijman en later ook met Graeme Chadwick en Mike Edwards, beiden freelance programmeurs die vaardig waren in Basic.

De ontwikkeling van het systeem heeft enkele maanden geduurd, doch bleek later de basis te worden voor abonnementensystemen in drie andere Elsevier-vestigingen.

Reacties: j.waal196@chello.nl

Elsevier Sequoia was gevestigd op Avenue de la Gare 50 tweede etage.

Het gebouw stond – en staat nog steeds – schuin tegenover het station.





Covid-19 en Sportperikelen

Van nabij hebben we kunnen ervaren wat de pandemie voor gevolgen had voor de sport die nog werd toegestaan, waarbij zich taferelen voordeden die de coronamaatregelen tartten. Maar het onzichtbare leed en de tegenstrijdigheid aan maatregelen gingen aan velen van ons voorbij. Ik ben een verenigingsmens en werd aldus met nogal wat zaken geconfronteerd. Het ergste was het voor de amateurteamsporten, in het bijzonder voor de jeugd. Daarnaast bleven de noodzakelijke inkomsten, van de betrokken door vrijwilligers gerunde sportkantines, uit. Gelukkig betrof dit veelal eigen of gemeentelijke faciliteiten, zodat de vereniging als exploitant steun kon krijgen. Begrijpelijk ook, omdat hier vaak sprake is van een grote verzameling van diverse teams van sporters en hun supporters.

Dit alles had natuurlijk ook betrekking op de diverse centra voor binnensporten alwaar de angst voor een rondwalende aerosol groot was en ondernemers in ventilatoren gouden tijden beleefden. Anders lag dat voor de individuele sporten, die in veel gevallen doorgang konden vinden. Daarbij kwamen de joggers er het beste vanaf, omdat er geen enkel beletsel bleek te zijn voor de enkeling in de openlucht.

Maar er zijn sporten die hier dicht bij in de buurt komen. Ik denk hierbij uiteraard aan de sport die ik zelf in de buitenlucht beoefen, het golfen! Bij de tweede lockdown waren de accommodaties daarvoor ook gesloten, maar gelukkig maar voor kort en eigenlijk ook wel terecht. Want de golfbanen beperkten uit eigen beweging al de flight (groep, red.) tot twee personen. Het nadeel was wel dat je na afloop van je rondje dit niet even kon afsluiten met een kopje koffie op het terras. Daarnaast kun je golfaccommodaties niet vergelijken met sportkantines. In alle gevallen hebben clubhuizen bij golf een totaal andere en 'luxere' uitstraling dan bij-

voorbeeld bij hockey en voetbal met hun halve meters bier en bitterballen. Meestal is er een restaurant met terras aan verbonden, dat door de baan wordt geëxploiteerd of wordt verpacht. Ook heb je hier te maken met twee aparte juridische eenheden; de stichting die de baan in eigendom heeft en exploiteert en de vereniging met leden, die er voor hun spel en wedstrijden gebruik van maken. De afgelopen tijd gaf dit situaties van kapje af en kapje op, want kwam je het clubhuis binnen voor de receptie of toilet, dan moest het kapje op en de handen worden gedesinfecteerd, en kwam je dan weer buiten kon deze af. Men introduceerde wel het drinken van een bekertje koffie in de buitenlucht op 1½ meter, maar dan was je toch overgeleverd aan de weerelementen en had geen behoefte aan iets extra's erbij.

Toen recentelijk de terrassen weer open mochten, werd er verordonneerd dat dit niet van toepassing was voor sportkantines. Daarbij werden ook de restaurants op golfbanen over deze ene kam geschoren, wat volkomen onterecht was. Uiteraard gaf dit de nodige ophef, omdat de exploitanten zich hierdoor zagen benadeeld. Menige burgemeester werd benaderd en zette zich hiervoor in, maar de heer Grapperhaus bleek daar geen oren naar te hebben. Gelukkig namen de besmettingen en de ziekenhuisopnames in rap tempo af waardoor er toch versoepeld kon worden en de terrassen alsnog open konden. Eigenlijk was dit een onderdeel van een beleid, dat zich in geen enkel opzicht zich ook maar enigszins richtte op een vorm van maatwerk. Zo ook bij de vaccinatie, wat betreft voorrang regelen voor zorgmedewerkers en mensen met een aandoening, een echt rommeltje. Als de huisartsen dit net als bij de grieprik op zich hadden genomen, zouden op moment van schrijven bijna alle Nederlanders al gevaccineerd kunnen zijn!

Tom ten Hoop

Opvallend meer mensen met pensioen in 2020

Vorig jaar gingen ruim 94 duizend werknemers met pensioen. Dat is 30 procent meer dan in de twee voorgaande jaren. De gemiddelde pensioenleeftijd van werknemers bedroeg 65,5 jaar, een half jaar hoger dan in 2019. Dit blijkt uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).



In 2020 was het percentage werknemers van 55 jaar of ouder dat met pensioen ging voor het eerst sinds jaren hoger dan in het voorgaande jaar. Naar de oorzaak daarvan blijft het gissen (het CBS levert cijfers en in principe geen verklaringen). Het zou met de coronacrisis te maken kunnen hebben, maar ligt meer waarschijnlijk aan het niet verhogen van de AOW-leeftijd in 2020. Die bleef op 66 jaar en 4 maanden. Daardoor kwamen meer mensen in aanmerking voor een AOW-uitkering. Er gingen vorig jaar bijvoorbeeld 47.000 66-jarigen met pensioen, in 2019 waren dat er 31.000. De meeste pensioengangers werkten in de zorg, bij de overheid, in het onderwijs en de industrie. Die bedrijfstakken hebben ook de meeste werknemers van 55 jaar en ouder.

Vergrijzing en gezondheidszorg

De vergrijzing in het algemeen en in het bijzonder wat betreft de zorg was het onderwerp van een grote studie over de bevolkingsgroei, door het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI) en het CBS. Het aantal mensen van 80 jaar of ouder zal naar verwachting stijgen van ruim 800 duizend in 2021 naar rond 2 miljoen in 2050. De bevolking van 20 tot 65 jaar zal juist veel minder sterk groeien of zelfs krimpen.

De uitgaven aan gezondheidszorg zullen bij een gemiddelde stijging van de levensverwachting toenemen met 24 procent, bij een hogere levens-

verwachting tot zelfs 35 procent. Dit nog afgezien van hogere kosten door duurere behandelingen en medicijnen. De uitgaven aan langdurige zorg (vooral in verpleeghuizen) nemen door de vergrijzing sterker toe dan de uitgaven aan reguliere gezondheidszorg, in een gemiddeld scenario met 64 procent. Mantelzorg zal steeds minder soelaas kunnen bieden. Door de dubbele vergrijzing en de toenemende arbeidsparticipatie neemt de verhouding tussen het aantal potentiële gevers en vragers van mantelzorg af. Gezondheidszorg wordt voor een steeds groter deel ouderenzorg. Bij sterke vergrijzing verdubbelt het aandeel van 75-plussers in de huisartsenzorg van 20 naar 40 procent.

WELKOM

Als nieuwe leden heten wij van harte welkom:

Dhr. A.R.W. (Anne) van der Rest, Alkmaar (Elsevier (Science))
Mevr. E.M. (Eleanor) Sikking-Lynes, Purmerend (Elsevier (Science))
Mevr. S.A. (Sally) Lowe, Zaandijk (Elsevier (Science))
Mevr. Y. (Yolanda) Wiesemann, Amsterdam (Elsevier (Science))

IN MEMORIAM

De volgende leden zijn ons ontvallen:

Dhr. J.C. (Joop) Vermeer, Utrecht